

מערך פעילות – "נחש מי אני"

מיקום: כיתה פתוחה וחצר בית הספר

משך הפעילות: כחצי שעה

קהל היעד: תלמידי כיתות ד'-ח', משפחות

מטרות הפעילות

- היכרות עם תחומי עשייתה של קק"ל.
- הבנת תרומתה וחשיבותה של פעילות קק"ל לאדם ולסביבה.
- יצירת הנאה, חוויה חיובית והקשר חיובי.
- הנעה לפעילות, למעורבות וללקיחת אחריות.

עזרים

- 6 שלטי מידע ואיור – "נחש מי אני".
 - מערך פעילות.
- *הפעילות מתאימה במיוחד כמבוא/פתיחה או כסיכום לפעילויות אחרות ולסיורים.

מהלך הפעילות

מחלקים את הקבוצה לשש חוליות.
נותנים לכל חוליה את אחד מששת השלטים "נחש מי אני?" – שלטים שעל צידם האחד מופיע איור, המייצג תחום שבו קק"ל פועלת, ועל צידם האחר הסבר קצר על אודות תחום זה וחשיבותו.

נושאי השלטים :

1. ייעור
2. סלילת שבילי אופניים
3. שיקום נחלים
4. מאגרי מים
5. פארקים ומתקני נופש
6. מחקר ופיתוח חקלאי

מקציבים לחניכים 10 דקות לקרוא וללמוד על התחום שקיבלו.
מדגישים, כי בעוד זמן קצר תיערך תחרות וכדאי להם ללמוד את הכתוב היטב.
עוברים בין החוליות, מסייעים למי שמבקש עזרה ומרחיבים את הלמידה.
מושיבים את החוליות במעגל גדול ומסבירים את כללי המשחק :

- המדריך יקריא בכל פעם היגד אחר, המתאר עובדה שעשויה להתאים **לאחד או יותר** מהשלטים שבידי המתמודדים.
- חולייה שחושבת שההיגד שהוקרא מתאים לשלט שבידה – מרימה במהירות את השלט שלה.
- אם צדקה – היא זוכה בנקודה ומוזמנת לנמק מדוע הרימה את השלט ולהמשיך במשחק להיגד הבא.
- אם טעתה – לא תזכה בנקודה.

מקריאים היגד לדוגמה ומזמינים את החניכים להרים ידיים :

1. אני תלמיד בבית ספר _____ – על כל החניכים להרים את ידיהם.
2. גילי מתחת ל-13 – רק החניכים שעדיין לא מלאו להם 13 ירימו את ידיהם.

מתחילים במשחק ומקריאים את ההיגדים בזה אחר זה. בכל פעם (או על פי משך הזמן, גיל המודרכים והסבלנות) מרחיבים ומסבירים נושאים מסוימים ומתקנים את החוליות שטעו.

מקציבים למשחק זמן מוגדר או שמשחקים עד תום ההיגדים ומכריזים על המנצחים - מי שצברו את מספר הנקודות הרב ביותר.

נספח 1: היגדים ותשובות למדריך

1. אני מועיל לשמירה על הסביבה

תשובה: כל התחומים

2. אני חוסך במים בישראל

תשובה: מאגרי מים, מחקר ופיתוח חקלאי

3. אני משפר את איכות האוויר ומפחית את הזיהום
הפחמני

תשובה: שבילי אופניים, ייעור

4. אני מקרב את האנשים לטבע

**תשובה: שבילי אופניים, פארקים ומתקני נופש,
שיקום נחלים, ייעור**

5. בביצוע שלי יש שלושה שלבים עיקריים

תשובה: שיקום נחלים

6. אני מסייע לכך, שהפירות היוצאים מהארץ לחו"ל

במכולה יהיו יפים וטעימים

תשובה: מו"פ, מאגרי מים

7. אני מהנה!

תשובה: שבילי אופניים, ייעור, שיקום נחלים,

פארקים ומתקני נופש

8. אני משקם זיהום שיצר האדם

תשובה: מאגרי מים, שיקום נחלים, ייעור

9. אני חשוב לציונות האקולוגית במדינת ישראל

תשובה: כל התחומים

10. אני שייך לצבע הירוק בסמל קק"ל

תשובה: ייעור, פארקים, מו"פ

11. אני שייך לצבע הכחול בסמל קק"ל

תשובה: מאגרי מים, שיקום נחלים

12. אני שייך לצבע החום בסמל קק"ל

תשובה: סלילת שבילי אופניים

13. ישראל מובילה בעולם בתחום זה

תשובה: מו"פ, ייעור, מאגרי מים

14. אני חשוב לבריאות

תשובה: ייעור – ריאות ירוקות, פנאי ונופש, שבילי

אופניים

15. כל אחד יכול לתרום ולהשתתף בי

תשובה: ייעור, שבילי אופניים, שיקום נחלים

16. אני חשוב לבעלי החיים

תשובה: שיקום נחלים, ייעור, מו"פ

17. אני משפיע על החיים של כל אחד מאיתנו

תשובה: כל התחומים

נספח 2: תוכן השלטים

שבילי אופניים

בישראל ניתן לרכוב על אופניים כמעט כל השנה וליהנות מהיתרונות הרבים של הרכיבה: נוף, ספורט, אתגר ובילוי בטבע. הימנעות מנסיעה ברכב ממונע, שפולט פחמן דו-חמצני ומזהמים נוספים, מסייעת לשמירה על איכות הסביבה והאוויר. לא פלא שמספר רוכבי השטח בישראל כבר חצה, על פי ההערכות, את קו המאה אלף!

בשנים האחרונות, קק"ל מכשירה ומפתחת מגוון מסלולי אופניים ברחבי הארץ, כדי להבטיח חוויית רכיבה מהנה ללא פגיעה בטבע ובנוף. שבילי השטח של קק"ל חוצים את היערות לאורכם ולרוחבם, מחברים ים (תיכון) אל ים (כנרת) ומסייעים לקרב את הרוכבים אל הארץ ואת הארץ אל הלב.

שיקום נחלים

הזנחה ארוכת שנים, גידול בזיהום של מי הנגר העילי ומי התהום בביוב ביתי ותעשייתי הביאו את נחלי ישראל למצב קשה. המנהלה לשיקום נחלי ישראל, שנוסדה בשיתוף קק"ל, פועלת לשיקום הנחלים שנפגעו ולהשבת הנוף לקדמותו. בתהליך השיקום של נחל ניתן למנות שלושה שלבים עיקריים:

- ניקוי צמחייה, פסולת וסחף ופינוי הערוץ.
- שיקום גדות הנחל ומי הנחל.
- שיחזור ביולוגי של המערכת האקולוגית המקורית, שהתקיימה בנחל לפני שהזדהם.

נחלי ישראל הם משאב נופי, היסטורי וסביבתי חשוב ושיקומם מסייע לכולנו לשוב וליהנות מהם.

מחקר ופיתוח

קק"ל מסייעת למרכזים למחקר ולפיתוח חקלאי ברחבי הארץ, מן הצפון ועד הדרום, על מנת לקדם את ענף החקלאות כענף חשוב ומשמעותי ולאפשר לו להישאר בחוד החנית של הפיתוחים החקלאיים בעולם – בבחינת "אור לגויים".

ואכן, משלחות רבות מכל רחבי העולם מגיעות למרכזי המחקר והפיתוח ללמוד כיצד לפתח ולשפר את החקלאות המדברית, לקדם שימוש במים מליחים ומטוהרים, לפתח זנים חדשים המותאמים לסביבת מחייתם, ועוד. המחקר המתבצע מגוון ורחב מאוד: תחת ידי החוקרים במרכזי המחקר והפיתוח עברו ועוברים, ממש ברגעים אלה, דגים, דבורים, עגבניות, מלונים, תותים, אבטיחים, ורדים, ועוד זנים רבים של ירקות, פירות, פרחים ואפילו חרקים.

מאגרי מים

בלי מים אין חיים – עובדה זו ידועה לכולם. ככל שרמת החיים עולה והאוכלוסייה גדלה – אנחנו צורכים יותר מים גם בבית וגם בתעשייה. לצערנו, עם השנים, הזיהום גובר ומאגרי מי התהום, מי הגשמים ומי הכנרת כבר אינם מספקים מענה לצורכי האוכלוסייה. קק"ל נרתמה למאמץ לפתור את מצוקת המים והחל משנות ה-80 של המאה הקודמת בנתה יותר מ-250 מאגרי מים, הקולטים מים משלושה מקורות: מי גשמים ושטפונות, מי מעיינות ומי שפכים מטוהרים, אשר מוחזרים לשימוש חקלאי. רבים מהמאגרים מתמלאים ומתרוקנים מספר פעמים בכל שנה (בהתאם לאירועי הגשם) והמים הנאגרים בהם משמשים להשקיית שדות ופרדסים, לשימושים חקלאיים ותעשייתיים שונים וגם להחדרה מחודשת אל מי התהום. נפח המים במאגרים של קק"ל מספק כיום כ-70% מצריכת המים לחקלאות במדינת ישראל. ישראל גאה להתייבב במקום הראשון בעולם במיחזור מי קולחין (מי שפכים מטוהרים): כ-87% ממי הקולחין במדינת ישראל ממוחזרים ומושבים לשימושים שונים.

פארקים ומתקני נופש

כדי לעודד את ציבור המטיילים לצאת אל הטבע ואל היערות, ליהנות מיופיה של הארץ ולטייל בה, מכשירה קק"ל חניונים, מתקני נופש ופארקים לרווחת הציבור. הפארק המטרופוליני והיער הקהילתי, הגובלים באזורים מיושבים, מזמנים לקהל המשתמשים בהם אפשרות ליהנות מיפי הארץ וליטול חלק בטיפוח הסביבה הקרובה למקום מגוריהם. בנוסף לכך, מהווים היערות ריאות ירוקות, המקבעות את הפחמן הדו-חמצני שבאוויר ומאפשרות שמירה על אוויר איכותי וסביבה נקייה מאבק, מזיהום ומרעשים.

ייעור

מפעל הייעור של קק"ל החל עוד לפני קום המדינה, מתוך הבנה והכרה שלא מספיק לרכוש את הקרקע כדי לגאול אותה מידי זרים. אנשי קק"ל הבינו, כי חייבים לעבד את האדמה, לפתח ולהפריח אותה כדי להמשיך ולהחזיק בה באופן אמיתי. מרבית העצים הראשונים שניטעו במסגרת מפעל הייעור היו אורנים, הצומחים מהר ומתאקלמים בקלות. כיום, אחראית קק"ל למיליון ו-500 אלף דונם של יער וחורש, שבהם משגשגים למעלה מ-240 מיליון עצי יער וחורש ממגוון סוגים. העצים תורמים לאיכות הסביבה על ידי קיבוע פחמן, ספיגת אבק ורעש, הורדת הטמפרטורה בסביבתם הקרובה, יצירת מקום מחייה למגוון מינים של בעלי חיים וצמחים נוספים ומקום בילוי, פנאי ונופש למטיילים בכל רחבי הארץ.